

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: mrg. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 10695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHOLD: Man skal adlyde Gud mere enn mennesker — Kristendom og fred — Georges Sorel - skaperen av den fascistiske ide — Omkring dronning Astrids død — Bøker til nordisk bibliotek i Rom—Ave Maris Stella — En konvertitt — Spørsmål og svar — Oversikt av de av lokalforeningen innkomne beretninger — og derute.

„Man må adlyde Gud mere enn mennesker“

De tyske biskopers hyrdebrev.

Hvert år samles de tyske biskoper til en konferanse som avholdes i Fulda. Det er med stigende interesse at alle katolikker — men selvfølgelig i første rekke de tyske — fra år til år lytter til det budskap som meddeles som konferansens resultat.

Biskopenes stilling i Tyskland er jo alt annet enn lett. Fra ungdommen av har de vigslet sitt liv til sjelesorgen — og nu tvinges de plutselig av forholdene til å kjempe for Kirkens vitaleste interesser og kjempe mot fiender, som intet skyr når det gjelder å sette sine antikristelige idéer ut i handling.

Men ennå har ingen sett at de tyske biskoper har sviktet den tillit og den forventning som man har hatt og har til dem. Hvert år har de etter sin konferanse utsendt et hyrdebrev som er gått like inn på tidens mest aktuelle problemer og har veiledet de troende i den holdning som de ifølge sin katolske trosbekjennelse og livsanskuelse bør innta til disse problemer. Vel har nazistene mer enn en gang forsøkt å skape en kløft mellom hyrder og folk ved å fremstille biskopene som «statsfiendtlige» — men like så lite som man i 70-årenes kulturkamp hadde hellert med sig da man søkte å avsette biskopene — like så lite hell har man nu med sig i de forsøk som gjøres på å sette folket opp mot biskopene.

Fremdeles venter de tyske katolikker i tro og tillit på den veiledning som skal utgå fra Fulda-konferansen og heller ikke i år er de blitt skuffet.

Fuldakonferansen i år hadde imidlertid også verdenshistoriske dimensjoner. Ti det var et av kristendommens største slag mot hedenskapet som blev slått der — ublodig ganske visst, men derfor ikke mindre betydningsfullt. Og slaget var kraftig nok til at selv Göring ikke våget å forby at hyrdebrevet fra biskopene blev oplest fra prekestolene i de katolske kirker, men måtte innskrenke sig til å nekte dets offentliggjørelse i pressen. Hvilket

ikke forhindrer at det i millioner av eksemplarer nu finnes spredt over Tyskland — til trøst og oppmuntring for katolikker i hele landet.

Hyrdebrevet innledes med å fastslå at det er skrevet for å styrke sjelene mot det nye hedenskapspropaganda og befeste deres innbyrdes sammenhold og deres troskap mot den Hellige Fader.

«Antallet på den kristne tros fiender er nu legio. Ungdommer som aldri eller kun helt overfladisk har lært den katolske katekismus å kjenne, føler sig nu kallet til å sette sig til doms over alle katolikker. Menn og kvinner som aldri har forstått skjønneheten i vår liturgi eller følt den dype sjelefred etter den hellige komunion gjør nu propaganda for å forlede til frafall. Skribenter som aldri har studert kirkehistorie og kirkerett fra rene kilder, forvirrer nu med sine store ord de ukristelige ånder. Det gamle testamentes hellige skrifter og sågar evangeliene og Paulusbrevene skal ikke ha gyldighet mer. Jesus Kristus, vår Herre og Frelser, skal ikke mer være veien, sannheten og livet og all forbindelse skal løsnes med den av Kristus innsatte primat og i stedet for skal der opprettes en såkalt Rom-fri nasjonal kirke. Innbyrdes er disse kristendommens fiender så uenige som menneskemengden omkring Babelstårnet. Kun deri er de enige at kampen nu ikke mer rettes mot enkelte trossannheter, men mot hele den kristne religions fundament og vesen — samt at deres ødeleggelsestrang i første rekke er rettet mot Rom og den romersk-katolske tro».

Hyrdebrevet formaner derpå til å stå fast i troen og å anlegge Guds egen rustning — og det gjennomgår så de forskjellige trosspunkter, idet det konkluderer med: «Vi vet hvem vi tror på!» Ut fra dette belyses, hvorfor det ikke kan tillates de troende å lese bøker og blader eller besøke møter,

hvor troen og Kirken forhånes og alt bespottes som er hellig for religiøse mennesker — mens det på den annen side nu er mer påkrevet enn noensinne å overvære gudstjenestene og derved styrke sitt religiøse liv. Vi fastslår med dyp smerte at pressens frihet nu er så innskrenket, at de tidligere katolske blad ikke mer tør bringe religiøse artikler og ofte tvinges til å innta artikler som krenker den katolske leser. Som erstatning for dette er det nu dobbelt nødvendig at man mer enn ellers leser den hellige skrift hjemme for å kunne dvele i Frelserens nærhet — samt å høre prekenen i kirkene».

Troen er grunnlaget for den moralske verdensorden. Og den hedenske livsanskuelse, som uten Guds nåde vil ordne verden, frembyr intet moralsk holdepunkt for et samfundsliv. Hyrdebrevet påpeker at ingen gjenopbygging av det tyske folk kan lykkes, hvis den ikke hviler på den kristne religion. Den katolske Kirke er innstiftet for å vidne om sannheten — og fornektet den, faller alt sammen. «Den kristne tro forkynner en objektiv guddommelig morallov som har funnet sitt korteste uttrykk i de ti Guds bud og er hevet over tidenes foranderlighet og folkenes vilkårlighet. I det fjerde av disse bud fordres der ærefrykt for de verdslige myndigheter og lydighet mot deres lover. Men når statens lover kommer i motstrid til naturretten og Guds bud gjelder det ord for hvilket den første apostel lot sig hudstryke: «Man skal adlyde Gud mer enn mennesker». Hyrdebrevet fremhever derpå det katolske ekteskaps velsignelse og setter dets moralbud op mot de utglidninger som nu finner sted — også overfor opfattelsen av morkallets renhet og betydningsfullhet. Det behandler ennvidere det brennende spørsmål om den «politiske katolisisme», idet det fastslår at man har «rett til å hevde sin kristendom også i det offentlige liv».

Til alle prester og ordensfolk såvelsom til de katolske foreninger har brevet opmuntrende og formanende ord, og det slutter dette avsnitt med å si: «Ha tålmod nu i motgangens dager! Vi har ingen bekymring for vår Kirke, men vi nærer den dypeste bekymring for vårt fedrelands skjebne. Vår Kirke seiret i sin tid over det gamle hedenskap, og den vil heller ikke bukke under nu for det nye. Men de land som svikter i denne prøvelsens stund kan bli berøvet troens lys!»

Hele hyrdebrevet må karakteriseres som et messterverk fordi det i en verdig og behersket tone dog inneholder den mest absolutte anklage mot nazismen og dens metoder. Dessuten er det et gripende uttrykk for den fullkomne enighet som hersker innenfor det tyske episkopat og i dette episkopats forhold til Rom. Derfor er også den tyske katolisisme den eneste virkelige motstander det tyske hedenskap har å regne med. Og gjennom dette hyrdebrev er der rettet et tungtveiende slag mot det.

Men skarpest drar dog hyrdebrevet til felts for foreldrenes rett til å opdra sine barn og veilede ung-

dommen. Denne rett er blitt på det dypeste krenket tross alle konkordatets bestemmelser og blir endnu trått under føtter. Bispenes brev er et kraftig: «Hertil, og ikke lenger!» Så sterkt er ikke nazismen blitt bremsset siden den kom til makten. Og idet hyrdebrevet slutter med en anerkjennelse av det tyske kleresis modige holdning og de katolske foreldres og foreningsmedlemmers tapperhet — anslår det en forsonlig tone og anmoder alle om å be for det tyske folk og fedreland og for alle de ansvarshavende førere.

Kristendom og fred.

Motta, den kjente schweiziske statsmann, som i en årrekke har vært medlem av forbundsregjeringen, har nylig på en katolsk kongress i Fribourg (Schweiz) holdt følgende tale om Kristendom og fred:

Kristendommen er fredens religion. Ethvert utslag av revolusjon, av uorden og hat er i strid med kristendommen. Fred i familien først og fremst dernæst fred i stat og samfund og endelig fred mellom statene, det er kristendommens store mål.

Freden i statssamfundet viser sig navnlig i respekt for myndighetene og i overholdelse av lovene. Hvis staten er et demokratisk samfund, hvis staten er bygget på folkesuvereniteten og folket til enhver tid har rett til å reformere statsforfatningen, da gis der ingen undskyldning for anvendelse av vold. Den vold som utøves mot den frie stat er et utslag av anarki.

Den internasjonale fred, freden mellom statene, forutsetter en anerkjent folkerett tillikemed fredelige rettsmidler til løsning av konflikter mellom statene.

Siden Kirkens stiftelse har pavene støttet megling mellom stater. Lenge før Pariserpakten har Benedikt XV henstillet til folkene og regjeringene å opgi krigen som middel til å fremme nasjonenes politiske interesser. Denne høitidelige henvendelse kom han frem med i sin egenskap av Kristi stedfortreder og den katolske Kirkes øverste hyrde.

Hvorledes kan det da gis kristne som ikke har fattet den dype mening og store betydning som Folkenes forbund innebærer? Hvorledes kan kristne mennesker være likegyldig overfor den store krise som Folkenes forbund for tiden befinner sig i? Jeg har alltid forstått den kritikk som har vært rettet mot dette, selv om den har vært både voldsom og

urettferdig, men jeg tar avstand fra lettvindt hån og jeg tilbakeviser overfladiske innvendinger.

Den dag da Folkeforbundet skulde vise sig å være overvunnet av sin opgaves storhet og mangfoldighet, vil alle kristne og alle mennesker med hjertelag ha god grunn til å anse som en sorgens dag. Den dag vilde være en ulykkesdag for alle stater, men især for dem som ikke kan regnes som stormakter. Man må være klar over at hvis Folkeforbundet blev oppløst vilde selve idéen om en internasjonal organisasjon få et knekk og lammes for lange tider. Da vilde makten igjen bli den eneste lov i verden!

Da vilde det ikke mer gis noen domstol som de små og svake kunde ty til. De betydelige fremskritt som den tvungne megling har gjort vilde stanses og kanskje tilintetgjøres for lange tider. Et stort håp vilde ha lyst over jorden, men dette håp vilde ennu en gang forsvinne.

Den fred som Gud skjenket Schweiz under verdenskrigen har vi søkt å gjøre oss fortjent til og

Georges Sorel — skaperen av den fascistiske ide.

Alle store bevegelser skyldes alltid en enkelt person — er alltid inspirert av en enkelt persons åndskraft. Ett enkelt menneske undfanger alltid først en inspirasjon — arbeider med den, former den i tanker og talte og skrevne ord. Men ikke alltid blir det det menneske gitt å omsette tankene og ordene i handling. Ofte og oftest trer en annen til og fører idéene ut i det praktiske liv. Det menneske blir den som verdens øine hviler på — det menneske blir den som kommer til å stå som bevegelsens primus motor, som dens ophav, fører og behersker hvad enten han leder til seir eller til nederlag. Og dog er ikke alltid han den interessanteste skikkelse — den som står bak ham fortjener ofte i ennu høyere grad vår oppmerksomhet. Ti i ham lever idéene i sine reneste former, mest fri for subjektivitet — og i ham erkjenner vi derfor ofte lettest «av hvad ånd» en bevegelse er og kan rettferdigere bedømme den — for ikke å tale om hvor gripende et bilde man på denne måte kan få av de onde og gode makters kamp om herredømmet over menneskesjelen her på jorden.

Et slikt menneske er Georges Sorel — den mann om hvem Mussolini har sagt: «Hvad jeg er skylder jeg hverken Nietzsche eller William

bevare ved å påta oss de nødvendige ofre for å opprettholde og styrke vår hær. Denne hær er rettens hær. Vi har efter evne støttet de bestrebelse som man har gjort i Genève og annetsteds for å organisere og sikre den internasjonale fred. Da vi besluttet å gå inn i Folkeforbundet hadde vi den hensikt og vilje å etterkomme den appel, som fredens store Herre har forkynnt for menneskeheten. Og hvad som enn vil skje, vil vi alltid betrakte denne beslutning som god og riktig og vi vil aldri angre på den.

Vi ber dig, våre fedres Gud, at du må vedbli å våke over vår lagnad, at din ånd må prege vårt sinn og vår handling! Gjør oss til gode og ærlige mennesker! Korset som lyser i vårt nasjonale flagg er en trosbekjennelse og vår store dikter har gitt uttrykk for selve grunntanken i våre institusjoner, da han sa:

«Kristendommen er frihetens udødelige sed i verden».

James, men Georges Sorel». Mussolini har heller aldri lagt skjul på at Sorels bok: «Betraktninger over makten» følger ham på alle hans veier. Og Sorel på sin side var allerede så tidlig som i 1912 klar over Mussolinis særpregede karakter. Den gang uttalte han nemlig om den senere diktator: «Det er ingen almindelig socialist denne Mussolini. En dag vil vi se ham i spissen for en troende bataljon huse Italiens fane med sin kårde. Han er fra det femtende århundres Italien — en kondottiere».

Georges Sorel er mannen bak kulissene på den moderne verdenshistories store scene. Han er den hvis idéer først av alle har gitt en bestemt søkende del av menneskeheten et mål for sin søken og også anvist veien til dette mål. Denne søkende del har dannet grunnstammen for de senere fascistene, har med begeistring grepet hans idéer og ført dem ut i det levende livs praksis — inntil et visst punkt. Det punkt hvor elevene forråder mestrenes rene idéer, idet han forplumrer dem ved egoisme og subjektiv ergjerrighet eller i beste fall: tar dem op i misforstått upersonlig slavisk etterligning uten selvstendig tilegnelse.

Sorels idéverden kan konsentreres i fem punkter: hans kamp mot intellektualismen, hans syndikalistiske sosialisme, hans forkynnelse av «myte» og «makt» og hans konglomerat av revolusjonær sosialisme og revolusjonær nasjonalisme. Han yndet selv å betegne sig som revolusjonær og han har altså inspirert nutidens største revolusjo-

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap
Stiftet 1847.

nære bevegelse — men det er ganske pussig å konstatere at hele hans egen livsførsel var i høy grad besteborgerlig uten spor av revolusjon mot miljøet. Hans egen livsførsel var like så jevn og fredelig som hans bøker er flammende og agitatoriske — og hans virkninger står ikke i noe som helst forhold til hans person.

*

Han fødtes i Cherbourg 1847 og vokste op som medlem av en god gammel ansett katolsk familie. Han frekventerte gymnasiet i sin fødeby og gikk dernæst på den tekniske høiskole i Paris hvorfra han uteksaminertes med utmerkelse som ingeniør og spesialiserte sig i brobygging og veianlegg. Dette førte ham — etter at han var blitt ansatt i statens tjeneste — vidt omkring i alle de franske kolonier og han steg hurtig til cheffingeniør og fikk æreslegionen for sitt enestående dyktige arbeid. Men 42 år gammel tok han avskjed og helliget sig sine spesialinteresser i historie og socialvidenskap. Hvorpå han straks begynte å skrive.

Hans første arbeider vakte med en gang stor oppmerksomhet. Man kunde ikke forstå at denne sedate franske borger, franske familiefar, franske katolikk og franske patriot kunde være så revolusjonære anskuelse som hans skrifter bar bud om — men det er heller ikke så helt liketil å få øie på den forbindelse som består mellom hans kamprop mot tidsånden og hans dype venerasjon for «det gode gamle» Frankrike. Man kan si at han kjempet i pakt med fortiden for fremtiden mot nutiden — nokså treffende er han blitt karakterisert som «et barnebarn som slåss med foreldrene for besteforeldrenes skyld». Han hatet den retning i tiden, som trådte all tradisjon under føttene og satte sig ut over livets lovmessighet og som fornektet de sterke jordiske realiteter som familie, stat og fedreland.

I den moderne intellektualisme så han oprinnelsen til hele denne tidsretning — en opprinnelse som var så meget desto mer skjebnesvanger som den hvilte på en særdeles overfladisk godtkjøpsdannelse uten antydning av den vederheftige autoritet, som virkelig arbeid representerer, især når det er foregått gjennom generasjoner. Mot denne tidsånd svang han svøpen — fordi den altså ikke vilde anerkjenne noen autoritet, noen hemninger, selv ikke moralske, og fordi den trodde å kunne omdanne verden etter eget ønske og borteliminere all nødvendighet og alle moralbud. Idet menneskene innsatte den abstrakte fornuft som absolutt suveren over de jordiske forhold prisgav de den selvsamme jord til all vilkårlighet. Mot dette fornuftbegrep, hvis virkemidler er en slags social magi og politisk alkemi, satte Sorel den fornuft som er en frukt av den vesterlandske kulturs historiske utvikling og som er den eneste sanne fornuft, fordi den skaper et samfund av frie mennesker og ikke av slaver og altså innebærer det virkelige fremskritt. Sorel kjempet uten opphør mot noe som han kalte:

«Fremskrittets illusjoner» — hvorunder han innbefattet hellenismen, renessansen, opplysningstiden og den moderne franske laïcisme, fordi alle disse retninger ikke skapte mennesker med alvorlig livsinnhold, men uekte individer, som yndet å spille en rolle istedet for å oparbeide en vederheftig karakter. Det er selvsagt at den intellektualisme som Sorel slik erklærte krig imot ikke omfattet videnskapsmenn, forskere, teknikere o. l. Han karakteriserte dem han vilde ramme som «leverandører av stoff for den store verdens sensasjonshunger og fornøielsestrang».

*

Vi ser ham bekjempe alle middelmådigheter, alle nivellerende tendenser overfor karakterer og personligheter, all uselvstendighet og all holdningsløshet. Han bekjempet dette fordi det vilde føre til oppløsning av det gode gamle — så det paradoksale inntreffer at han blir revolusjonær av konservatisme. Han etterlyste mange ganger de sammenslutninger, foreninger, partier som vilde utdype og utvikle forfedrenes erfaringer, og fra hvis midte de sociale autoriteter kunde opstå hvis dyktighet gir dem det moralske hegemoni — og han hevdet at det er hvert menneskes plikt å bygge videre på det som blir det overlevert fra forfedrene, da vi alle kun er midlertidige forvaltere av det gjennom generasjoner anbetrodde gods og derfor ansvarlige overfor våre etterkommere.

Sorels verker er alle en høisang til arbeidets verdi — derfor innebærer også den syndikalistiske socialisme for ham løsningen av alle tidens problemer. Arbeidere og arbeidsgivere ser han som en samlet front mot lediggjengernes uhyggelige masse. Når vi forstår denne innstilling forstår vi også, at han godtok kapitalismen i samme grad som den opdrar til arbeid og til respekt for arbeidet. For ham er socialismens oppgave å organisere arbeiderne, mens kapitalismen må stille med samfunnsøkonomien til arbeiderstanden er moden til å kunne overta det ansvar som er forbunden med selv å skulle bestyre bedriftene som frie mennesker. Den enkeltes lykke hadde mindre å si for ham — han hylder kun den sosialpolitikk som gikk inn i produksjonen og beskyttet den største produktive kraft: selve arbeidet. Han ønsket ingen forsorgspolitik, men utviklingsmuligheter for ansvarsfølelsen og initiativet — og fant det å være statens plikt å beskytte det almene beste, de produktive krefter, for all ødeleggende forstyrrelse som så lett kan opstå hvor de subjektive interesser tillates spillerum. Innadtil skal det personlige levende initiativ fremmes og beskyttes av staten, men utadtil skal alt reguleres med henblikk på det felles beste, på det sociale vel. Statens oppgaver er å ordne med transportmidlene, å fremme råstofftilførselen, å ta sig av arbeidsbeskyttelsen, boligbygg og sundhetspleien — og fascismen har altså planmessig gått inn for alle disse tanker og etterhvert realisert dem slik som vi ser det nå i det moderne Italien.

Men dermed var det ikke slutt med Sorels krav til socialismen. Han fordret at den skulde ta op i sig og verne om alle de gamle kulturelle goder som religion, rettsvesen, videnskap, privateiendom, familie og fedreland og gi dem ny verdi ved å håndheve dem overfor den borgerlige dekadens som nu råder grunnen de fleste steder. Kun ved å gjøre dette kan man fremelske det skapende liv. Han stillet familien op som grunnvullen for all kultur og moral, og hevdet at hvis en samfundsklasse vilde forkaste familielivet og fornekte moralen er den ikke moden til å kunne betros et lands velferd. I sine moralske fordringer er Sorel så streng at han konkluderer med følgende sats: «verden vil bli rettferdigere i samme grad som den blir mere kysk».

Men Sorel finner ikke disse krav opfylt i sin tids offisielle socialisme og han forbinder derfor sine sosialistiske begreper med syndikalismens umiddelbare revolusjonære aksjon, dens kampånd og dens forakt for forsiktighet og taktikk. Her møtes han og Bergson i sin felles tro på den skapende handlingens betydning og sin felles avvisning av intellektualismen og den positivistiske middelmådighet. Også i sin lære om «myten» stemmer de overens. Begge hevder at kun det som er forbigangent og dødt til fulle kan forstås og begripes, altså fastholdes, ti det levende liv er stadig vekslende i skapende utvikling. Og det som hører fremtiden til lar sig overhodet ikke determinere, men kan kun opfattes rent følelsesmessig gjennom sjelens krav og ønsker og de fantasibilleder, som disse krav og ønsker vekker i oss. Her er det at det som Sorel kaller «myten» setter inn. Med «myte» forstår han de «slagbilleder», i hvilke mennesker som tar del i de store sociale bevegelser forestiller sig hvorledes de vil handle i fremtiden og hvormed deres sak skal triumfere. Slike myter er etter Sorel f. eks. de første kristnes forventning om Kristi tilbakekomst på den ytterste dag, den store franske revolusjons tro på «dyden» og «friheten», de tyske frihetskriegeres nasjonale begeistring og syndikalistenes idé om den effektive generalstreik.

Disse fantasibilleder er å betrakte som en totalitet av historiske krefter som man ikke kan adskille i sine enkelte bestanddeler fordi det er det hele, den forenede mystiske kraft som gjør utslaget. Den fullbragte dåd har også kun meget sjelden noen likhet med de forestillinger som har inspirert til handling. Ja, det kan endog skje at intet av det inntreffer som har vært mytens innhold. Men allikevel er myten den kraft som etter Sorel ene er istand til å kunne heve verden ut av det uføre som vi nu alle er oppe i. Det kommer kun an på om den er forbunden med en tro som kan begeistre til de dristigste handlinger og største ofre. Derfor går også alt Sorels arbeid ut på å gi sin moderne form for socialisme en dypere og renere moralsk innstilling og et mer heroisk og opofrende innhold.

Med henblikk på dette har han skrevet sin bok: «Betraktninger over makten» — den bok som det er fristende å betegne som Mussolinis bibel. Leser man den flyktig og ukritisk, forledes man lett til å tro at den er en eneste forherligelse av den brutale makt og et eneste forsvar for bruken av voldsmidler. Men dette er en fullstendig misforståelse av bokens virkelige idé. Sorel forkynner i den som vanlig sitt evangelium om holdning og en heroisk kampberedt innstilling til livet — men han oppfatter ikke makten som noe transendentalt — han oppfatter den som et utslag av livskraft som ikke må idealiseres og bli ideologi. Ti da er en anstendig ridderlig kamp mellom to motstandere en umulighet. Motstanderen blir jo nemlig da en representant for noe ondt, han blir en menneskehetens fiende og kampen blir hensynsløs og hateful. Som eksempel peker han på hvor opørende urimelig en kamp kan bli, når den føres mellom samfund og stater ut fra en pasifistisk ideologi.

Og så ser vi hvorledes Sorels beundring for den heroiske holdning og hans kjærlighet til statens tradisjonelle opbygning fører ham til den nasjonale bevegelse og at den gamle socialist slutter sig til Maurras og Action française med flyvende faner og klingende spill. Ti, sier han, kun i mektige og sterke nasjoner vil den moderne socialisme fritt kunde utfolde sig, og kun historiske nasjoner som er blitt store i kampen for sin makt og som er fast tømret sammen i en indre disiplin kan være grobunn for den reelle sosialistiske bevegelse.

Det er allerede nevnt at Sorel på en måte representerer en revolusjon mot revolusjonen — nærmere bestemt revolusjonen av 1789. Hans disiplin vender sig mot foreldrene i kamp for besteforeldrenes synspunkter, men allikevel er disse to generasjoner, som kjemper sammen, innbyrdes høist forskjellige. Den tredje generasjon har intet av den fromme naturlige modenhet som den eldre generasjon besatt. Den er med eller mot sin vilje blitt for infisert med den annen generasjons revolusjonære idéer til at den kan slutte helt op om fortidens verdier, som de derfor ikke besitter umiddelbart og ureflektert, men har måttet innføle sig intellektuelt-romantisk. Og først og fremst: troens store verdi eier Sorel ikke. Han og hans disiplin setter myten istedet og mens de forrige generasjoner utøvet makten på grunnlag av en overpersonlig autoritet — bygger Sorel maktprinsippet ut fra sitt eget jeg — fra den myte som lever i dette jeg. Istedetfor sociale blir derfor hans etterfølgere sosialistiske — i stedet for nasjonale blir de nasjonalistiske. Tross alle sine fine og edle tanker har Sorel derfor aldri fått den innpass i den moderne verdensanskuelse som man skulde tro ham berettiget til. Ved nærmere bekjentskap opdager man nemlig nokså fort det usikre som er

Korrespondanse - kursus

i tilskjæring og veiledning i søm.

Skriv efter p'an. Vedlegg svarporto.
Elever inntas til kurser hele året

Lady tilskjærer- og sykkole

Pilestredet 31 Oslo - Telefon 10129.

ved alle hans dogmer — navnlig i forhold til den kristne sociale idé. Han kan tilsynelatende ha mange berøringspunkter med denne, men der er den samme kløft mellom ham og den kristne verden som der er mellom tro og vantrø.

Derfor — fordi han delvis har bygget sin lære på sand — blir der noe usikkert over alt det som bygges op på hans tankeverden. Vi ser det også på Mussolini — han som selv kaller sig en discipel av Sorel, trer nu med kaldt blod læren om det fredelige skapende arbeids verdi under føtter. Hvor lenge den Sorelske filosofi vil blomstre i sin fascistiske dragt er derfor heller ikke godt å si nu. Makt uten reel rett er et tveegget sverd — kanhende den mest skjebnesvangre illusjon som en nutidens diktator kan veve sig inn i.

Omkring Dronning Astrids død.

I.

ERKEBISKOPEN AV MALINES HYRDEBREV.

Den belgiske Kirkes primas, erkebiskopen av Malines, kardinal van Roey, utsendte på dronning Astrids dødsdag følgende hyrdebrev:

En forferdelig ulykke har ramt hans majestet Kongen, den kongelige familie og Belgien. Vår nådige herskerinne, hennes majestet dronning Astrid, er idag morges plutselig blitt berøvet oss ved en automobilulykke ved Lausanne. Etter det fryktelige slag som kong Alberts død var, fylles vi med forferdelse over denne nye hjemsøkelse så kort tid etter den annen. Mennekelig sett skulde vi ha vært sikre på, at vår elskede dronning skulde ha en lang og lykkelig fremtid for sig ved kongens side til større og større velsignelse for fedrelandet. Og nu er dette håp knust med et eneste slag. Et uhyre sår er slått og skaper i alle hjerter en sorg og smerte som ikke kan uttrykkes i ord. Med apostlen må vi si: «Hvor dype er dine planer, o Gud, og hvor uransakelige dine veier! — Om vi lever eller dør tilhører vi Herren».

Dette uventede dødsfall knuser en fullkommen huslig lykke. Hvem vil ikke føle medlidenhet med vår unge suverens smerte! Hvem vil ikke beklage de kongelige barn som er berøvet en årvåken og øm mors kjærlighet og omsorg! Måtte følelsen av vår enstemmige og ærbødige medlidenhet og især alle troendes brennende forbønner mildne noe av kongens smerte og støtte ham i hans ulykke! I vil, høitelskede brødre, bevare det uforglemmelige minne om den, som i de ni år hun har opholdt sig i Belgien og særlig siden sin tronbestigelse opfylte alle sine plikter først som kronprinsesse og siden som dronning — imøtekommande mot alle, lykkelig ved å kunne gjøre godt, alltid anstregende sig for å lindre nøden i alle dens skikkelser, fylt med en næstekjærlighet, som for få måneder siden førte til op-

rettelsen av «Dronningens virke», som allerede har hjulpet mange av ofrene for den nuværende krise. Vi tviler ikke på at den gode Gud vil gjengjelde henne hennes barmhjertighet som hun ydet i opriktig fylde ut av hele sin katolske tro. Men på grunn av de feil, som også hun har begått av mennekelig svakhet, anmoder vi eder innstendig om å erindre henne i eders bønner, i eders komunion, i eders hellige messeoffer og andre fromme gjerninger. Med absolutt tillit vil våre bønner stige til himlen for den elskede dronning som vi begreder.

II.

DRONNINGENS FORELDRE TAKKER DET BELGISCHE FOLK.

Prins Carl og prinsesse Ingeborg har offentliggjort følgende skjønne hilsen i de belgiske aviser:

«Da vi foreldre for snart ni år siden fulgte vår datter Astrid som eders nuværende konges brud til hennes nye fedreland, uttalte hennes far at vi med glede og full tillit overlot vårt elskede barn i hennes ektefelles og det belgiske folks hender. Denne tillit har aldri et øieblikk sviktet. Ja, meget mere enn det. Helt siden vår elskede Astrid for første gang betrådte Belgiens jord har hele den belgiske nasjon omfattet henne med en kjærlighet som i styrke og varme er vokset i de år som er gått. Ingen vet bedre enn vi foreldre at folkets kjærlighet og folkets tillit til hennes gode vilje om å gi sig helt til sitt nye fedreland har styrket henne og øket hennes lykke som hustru og mor, og at denne lykke har vært ubrutt og lys. Ingen kan vel da heller forundre sig over at det for oss og våre barn kjennes som en kjær og bydende plikt fra dypet av våre hjerter å bringe den belgiske nasjon en varm takk for den kjærlighet den ødslet på vår kjære datter.

Eders døde dronning fra det nordiske hjem elsket Belgien. Nasjonens kjærlighet fant gjenklang i hennes unge, varme hjerte. Vår sorg er felles, men enda større enn vår egen sorg er vår dype medfølelse for eders unge konge og hans små barn og vår takknemlighet mot ham for alt hvad han har vært for vårt elskede barn og for den store lykke han skjenket henne i livet.

Bøker til et nordisk bibliotek i Rom.

I det store internasjonale kollege i Rom, Propagandakollegiet — det paven i en tale til studentene nylig kalte sitt håp og sin øiensten — hvor for tiden også to nordmenn forbereder sig til prestevirket, er det nylig dannet en forening bestående av medlemmer fra de forskjellige nordiske land. Et av de første mål denne forening har satt sig er å søke avhjulpet et savn som har vært sterkt følelig for tidligere nordiske studenter i kollegiet, nemlig å

få grunnlagt et bibliotek for nordisk litteratur. De norske studenter har i sakens anledning henvendt sig til mig. Selv henvender jeg mig igjen til alle for saken interesserte lesere av «St. Olav». Altså: Har De noen bøker å avse som De kan tenke Dem passende for formålet, gjør De en god gjerning ved å sende disse enten til mig (som vil besørge dem sendt videre) eller direkte til Bibliotece scandinavece, Collegio di Propaganda, Via del Gianicolo 12, Roma, Italia.

Alle slags gode bøker, både katolsk litteratur, skjønnlitteratur, historie, reisebeskrivelser osv. egner sig like godt.

På forhånd hjertelig takk!

Pastør H. Bergwitz.
Akersveien 5, Oslo.

Ave Maris Stella.

(Til nynorsk ved —ld—).

Heil deg, havsens stjerna,
Herrens moder milde,
møy som Gud hev verna,
sæle port til stilla.

Med sitt ave sæle
Gabriel deg helsa,
underfullt hans mæle
bod oss bar um frelsa.

Lat ditt auga klåre
sjå for deim som blinde
villrar um i fåre,
lat deim ljuset finna.

Vil du moder vera,
våre ringe bøner
framfor sonen bera,
— han din kjærleik løner.

Sæle mor, me eine
honom likjast vilde,
gjer oss gode, reine
ved di forbøn milde.

Måtte Gud det gjeva,
at me i hans gleda
fær med Jesus leva
og hans lovsong kveda.

Store Gud, trieine,
deg med takk og æra,
Fader, Son og Anden
evig lova vere.

En konvertitt.

I sommer blev den unge konvertitt fra Marokko, Muhammad ben Abd-el-Jalil, som for noen år siden var trått inn i fransiskordenen, presteviet.

Han tilhører en gammel ansett familie i Marokko og var selv ivrig muselmann da han for vel ti år siden kom til Paris for å studere. Marskalk Lyautey hadde lagt merke til den unge muselmanns sjeldne evner og hadde skaffet ham et studiestipendium. Mens han studerte ved Sorbonnen blev han sterkt interessert for Middelalderens mystikere og for å få rede på disses filosofiske og teologiske grunnsyn, begynte han å følge forelesninger over den skolastiske filosofi ved det katolske universitet i Paris. Her kom han i forbindelse med flere fremragende katolske geistlige og videnskapsmenn og etterhvert førtes han til å forstå og elske den kristne religion. Etter grundige studier og langvarige overveielser blev han i 1928 optatt i Kirken og døpt av mgr. Baudrillart. Marskalk Lyautey fulgte hans utvikling med den største sympati og fikk også oppleve at hans protegé tråtte inn i St. Fransiskus's orden. Etter sin første messe i Fransiskarnes kloster i Fontenay-sous-Bois ved Paris, holdt den unge pater en tale, hvori han minnedes sin avdøde velgjører, den berømte koloniasator og fremragende offiser.

Spørsmål og svar.

(Under denne rubrikk vil en av våre medarbeidere, mgr. Kjelstrup i Kristiansand, svare på spørsmål som kan påregne almen interesse).

De forbudte bøker.

Spørsmål: Jeg kan ikke frigjøre mig for det inntrykk at den katolske Kirke i altfor høi grad spiller barnepike for sine troende. Især forekommer den fortegnelse over forbudte bøker («Index librorum prohibitorum»), som Kirken den dag idag offentliggjør, mig å være en slags åndelig umyndiggjørelse som er voksne nutidsmennesker uverdige. Hvordan kan så mange millioner høit kultiverte og oplyste katolske kristne rolig finne sig i en slik behandling fra Kirkens side?

Akademiker.

Svar: Man kan være åndelig myndig, en fribåren ånd, og dog anerkjenne autoritet og lov. Ja, det er et faktum at de åndelig myndige og rakryggede personligheter lettere forsoner sig med de legitime ordensinstanser enn de umyndige

Oversikt over de fra lokalforeningene innkomne beretninger ang. disse foreninger virksomhet i kalenderåret 1934.

Forening.	Medl. ant. ved årets utg.	Medl. ant. økn. eller tilb. gang	Inntekt	Utgift:			Avh. styremøter.	Arr. foredrag	Istandbragte tilstelninger.
				Ialt	derav sendt Centr. styret:	Anv. til form. innen menigheten:			
Arendal	13	÷ 1	65.32		50.—			1	
Bergen	42	+ 10	700.65	691.65	255.—		4	2	Arr.landsmøte 1934
Fr.stad	20	÷ 2	246.36	179.82	60.—	162.42	4	8	
Hamar	30	÷ 3	75.14	60.—	60.—	15.14	7	6	
H.fest	19	+ 19	—	—	—	—		5	Nyorganisert.
H.sund	16	÷ 2	92.25	—	45.—	18.70	2	7	2 festmøter
O s l o .									
St. Olav	121	+ 18	3.254.—	3.035.19	483.—	1.825.—	8		
St. Halv.	43	÷ 5	949.42	888.41	215.—	673.41	10	7	
Porsgrunn	18	÷ 12	136.75	56.06	25.—		5	2	
Stabæk	22	÷ 3	382.17		65.—	164.82	8	8	Tilstelning med lysbilled
Stavanger	17	+ 3	95.—		95.—			5	1 menighet — og
Tromsø	20	÷ 7	255.36	215.75	60.—	155.73	4	6	3 festmøter
Trondheim	36	÷ 6	189.—	218.32	75.—	143.32	3	8	Juletreffest. Pilgrimf. til Stikl.
		47+471÷44			1.488.—				

og umodne. Her må det nemlig ikke glemmes at for oss katolske kristne står Kirken som Guds rettmessige utsending og stedfortreder og taler til oss med den autoritet Kristus selv har gitt den (Jvfr.: «Den som hører eder hører mig, og den som forakter eder forakter mig»). Derfor kan en katolsk kristen aldri tenke sig de disiplinære kunngjørelser på det kirkelige rettsområde som utslag av brutal herskesyke eller maktmisbruk.

Kristi Kirke vilde ikke være tro mot det hellige hverv dens stifter har gitt den, hvis den ikke gjorde sine troende oppmerksom på de farer som truer sjelene ved lesning av dårlige bøker og skrifter. Her handler Kirken etter apostelen Paulus's eksempel som også gjorde de nyomvendte oppmerksom på denne fare. I Apostlenes Gjerninger berettes det at de hedningekristne som var blitt omvendt av Paulus i Efesus, bragte sammen alle de trolldomsbøker de eide og brente dem offentlig. I beretningen står det tilføiet: «Man utregnet bokenes verdi og fant at den måtte settes til 50 000 denarer». (Ap. Gjern. 19, 19). Selvfølgelig gjorde de nyomvendte dette på Paulus's befaling.

Således har Kristi Kirke alltid formanet de troende til hverken å trykke, kjøpe, lese eller opbevare skrifter som angriper troen eller sedelæren, og det er de mest kjente av den slags bøker som finnes opført i «Index librorum prohibitorum». Å kalle denne foranstaltning for «åndelig umyndiggjørelse», «blodig krenkelse av tenkefriheten» o. l. viser bare en grenseløs overfladiskhet og manglende forståelse av Kirkens hellige plikter som åpenbaringssannhetens forkynner og beskytter. Er det kanskje umyndiggjørelse, når samfundet fører kontroll med våre fødemidler? Er det en krenkelse av vår handlefrihet som voksne mennesker, når apotekeren setter giftmerket på visse stoffer og lægen advarer mot deres anvendelse? Nei, såpass våkne er vi når det gjelder vår legemlige sunnhet, og vi forlanger at samfundet fører kontroll på dette område. Men nu har vi mennesker ikke bare en legemlig sunnhet å bære omsorg for, men også en sjelelig. Hvis sjeloliv og hjerteliv forgiftes hos et menneske, så er det den verste ulykke som kan ramme det. Hvad enten det gjelder forsøk på forplumring av den åpen-

barte sannhet eller hjerteforgiftning med seksuell uhumskhet, har vi rett til å kreve at Kristi eneste legitime frelsesinstitusjon tilroper oss et varsko, og denne hellige plikt oppfyller Kirken bl. a. ved sin «Index». Den er et vidnesbyrd om at Kristi Kirke er tro mot sitt hellige kall, og vi katolikker velsigner den for det.

«Men», innvender man, «den falske lære kan jo bli imøtegått og motbevist. Det måtte da være langt fornuftigere enn å forby de bøker som inneholder usunde og usanne lærdommer».

La mig få svare på denne innvending med et spørsmål: Vilde du rolig se på at ditt hus blev stukket i brand, fordi du trøstet dig med den tanken at brandvesenet har en stasjon like i nærheten og at brandfolkene er kjent for å være flinke og raske til å slukke ildebrand? Eller hvem vilde vel sorgløst la en smitsom sykdom få lov til å utbrede sig, trøstende sig med at der er ypperlige læger for hånden som nok skal vite å gjengi de syke helbreden? Vilde ikke et slikt resonnemang være toppunktet av dårskap? Jo, uten tvil. Ti det er jo aldri sikkert at skaden virkelig blir avverget. Og dette gjelder ennu mer om den skade de dårlige bøker kan anrette i en menneskesjel. Det er et kjent faktum at bøker og skrifter som imøtegår en villfarelse — om de er aldri så åndfullt skrevet — aldri blir lest med den iver som de bøker som utbredte villfarelsen. Villfarelsen er alltid noe nytt, dens imøtegåelse noe gammelt, og den menneskelige nysgjerrighet søker nu engang heller det nye enn det gamle.

K. K.

— og derute

HAARLEM. — I sitt 63. år er biskop Aengenent av Haarlem avgått ved døden etter lengre tids lidelse. Han var meget sosialt interessert og vil etterlate sig et stort savn blandt de gamle, fattige og syke i sitt bispedømme.

R. I. P.

Redaktør: Mgr. Irgens.

Trykt i K. GRØNLI's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.